

Використання інноваційних артпедагогічних технологій у підготовці студентів-музикантів до виступів перед аудиторією

Котова Ліна Миколаївна¹

Опубліковано	Секція	УДК
17.12.2024	Освіта/Педагогіка	37.091.3:78:004

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14505243>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. Мета статті – обґрунтувати доцільність використання інноваційних артпедагогічних технологій у процесі підготовки здобувачів вищої музичної освіти до виступів перед аудиторією. У процесі дослідження було з'ясовано, що артпедагогіка є напрямом педагогічної науки, який досліджує особливості інтегративного впливу різних видів мистецької діяльності та форм творчого самовираження на систему соціальних зв'язків і ставлення особистості. Одним з основних завдань артпедагогіки є сприяння адаптації особистості в суспільстві через самопізнання, самовизначення та самореалізацію, що досягається як через ознайомлення із творчими здобутками людства, так і шляхом створення власних творчих проєктів. Окреслено основні функції та завдання артпедагогіки в освітній сфері. Акцентовано на тому, що артпедагогічні підходи гармонійно адаптуються до онлайн-формату, який став новим освітнім досвідом для України. У статті підкреслено важливість цифрових інструментів та інноваційних технологій у підготовці музикантів до публічних виступів і розвитку їхніх професійних компетентностей. Програмне забезпечення для дистанційного навчання здобувачів вищої музичної освіти було класифіковано за кількома групами: платформи для візуалізації, аудіоредагування та нотної редакції. Ефективним підходом для стимулювання музикантів до аналізу та демонстрації власного професійно-творчого потенціалу є залучення їх до створення мультимедійних самопрезентацій. У процесі створення мультимедійних проєктів здобувачі музичної освіти навчаються ефективно співпрацювати, урахувувати думки інших та розвивати емоційний інтелект. Це є важливим кроком у формуванні їхніх соціальних навичок, необхідних для успішної професійної діяльності. На сучасному етапі розвитку музичної освіти активно впроваджуються різні інноваційні технології, серед яких особливу популярність здобули технології штучного інтелекту та віртуальної реальності. Завдяки технологіям віртуальної реальності здобувачі музичних спеціальностей можуть відчувати себе учасниками реальних музичних подій, таких як концерти чи сесії звукозапису. Це створює ефект повного занурення в освітній процес, що значно підвищує його ефективність. Загалом, використання інноваційних артпедагогічних технологій у підготовці музикантів-початківців до виступів перед аудиторією відкриває нові можливості для ефективного навчання та професійного розвитку. Інтеграція

¹ кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра освітології та педагогіки мистецтва, факультет соціально-педагогічної та мистецької освіти, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, kotova.lina70@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4087-4496>

різноманітних цифрових інструментів дозволяє урізноманітнити освітній процес, зробити його більш інтерактивним і доступним для всіх здобувачів освіти.

Ключові слова: артпедагогіка, сценічна майстерність, інноваційні технології, дистанційне навчання, публічні виступи, інтерактивні підходи.

Using Innovative Art-Pedagogical Technologies in Preparing Student Musicians for Performances in Front of an Audience

Annotation. The aim of the article was to substantiate the appropriateness of using innovative art-pedagogical technologies in preparing students pursuing higher music education for performances in front of an audience. The study revealed that art pedagogy is a branch of pedagogical science that explores the integrative impact of various types of artistic activities and forms of creative self-expression on the system of social connections and individual attitudes. One of the key objectives of art pedagogy is to facilitate an individual's adaptation to society through self-discovery, self-determination, and self-realization. This is achieved both by familiarizing students with the creative achievements of humanity and by encouraging them to create their own creative projects. The article outlines the main functions and tasks of art pedagogy in the educational sphere, emphasizing that art-pedagogical approaches are well-suited to the online education format, which has become a new educational experience for Ukraine. The importance of digital tools and innovative technologies in preparing musicians for public performances and developing their professional competencies is highlighted. Software for distance learning in higher music education is classified into several categories, including platforms for visualization, audio editing, and musical notation editing. An effective approach to stimulating musicians to analyze and showcase their professional and creative potential is engaging them in the creation of multimedia self-presentations. In the process of developing multimedia projects, music students learn to collaborate effectively, consider the opinions of others, and develop emotional intelligence. This is a significant step in shaping their social skills, which are essential for successful professional activity. At the current stage of music education development, various innovative technologies are being actively implemented, with artificial intelligence and virtual reality (VR) technologies gaining particular popularity. Thanks to VR technologies, music students can experience participation in real musical events, such as concerts or recording sessions. This creates a full immersion effect in the educational process, significantly enhancing its effectiveness. Overall, the use of innovative art-pedagogical technologies in preparing novice musicians for public performances opens new opportunities for effective learning and professional growth. The integration of diverse digital tools enriches the educational process, making it more interactive and accessible to all learners.

Keywords: art pedagogy, stage skills, innovative technologies, distance learning, public speaking, interactive approaches.

Вступ

Публічний виступ є обов'язковою частиною професійної діяльності музиканта та найважливішим фінальним етапом його загальної підготовки в закладі освіти. Виступи музикантів, як і виступи акторів, ораторів, спортсменів тощо, є стресовими ситуаціями й вимагають ретельної підготовки. Нездатність ефективно контролювати свої емоції, нервозність перед аудиторією, страх сцени – це проблеми, які зазвичай виникають у музикантів-початківців і можуть суттєво впливати на їхню професійну діяльність. Особливої актуальності в цьому контексті набувають різні інноваційні підходи до навчання, серед яких варто виокремити артпедагогічні технології. Артпедагогіка, яка поєднує в собі різні форми мистецтва, здатна не лише розвивати професійні навички

здобувачів вищої музичної освіти, а й сприяти розвитку їхньої психологічної стійкості. Оскільки цей напрям науки є новим, питання ефективного застосування інноваційних артпедагогічних методів є надзвичайно актуальним.

У статті В. Міщанчук досліджено феномен естрадного хвилювання, визначені його сутнісні характеристики та якісні особливості прояву в музично-виконавському мистецтві. Авторка акцентує на специфіці професійної та психологічної підготовки музикантів до публічних виступів, підкреслюючи важливість застосування майбутніми вчителями музичного мистецтва інноваційних підходів, методів, прийомів, вправ, технік і напрямів для подолання негативного впливу естрадного хвилювання [1]. Використання артпедагогічних технологій є актуальним і багатограним напрямом, що поєднує традиційні методи підготовки з інноваційними підходами. І Yarmakeev зі співавторами зазначають, що артпедагогіка є інноваційним напрямом, метою якого є створення нової когнітивної методики подолання психологічних бар'єрів мислення, побудова взаємодії викладача й здобувачів освіти на засадах рефлексії, навчально-творчої самоорганізації для інтелектуального та творчого розвитку [2]. О. Сорока наголосила, що артпедагогіка інтегрує досягнення науки та мистецький досвід, поєднує інтелектуальний компонент з емоційним, рефлексію з практичною діяльністю, гармонійно об'єднує тілесне та духовне. Вона є методологічною основою, здатною ефективно розв'язувати виховні та психокорекційні завдання [3]. Елементи арттехнологій, на думку Т. Коваль, О. Демченко та О. Граб, варто застосовувати не лише в межах навчальних дисциплін мистецького напрямку, але й під час вивчення інших, що надає можливість значно покращити результативність освітнього процесу. Інтеграція арттехнологій у різні навчальні дисципліни дозволить створити більш інтерактивне та мотиваційне освітнє середовище [4].

У контексті дистанційної освіти артпедагогіка набуває особливого значення, оскільки поєднання технологій і творчих методів дозволяє не лише забезпечити якісне навчання, а й сприяти розвитку емоційної стабільності здобувачів вищої освіти. В. Онищук та О. Сметана розкрили у своїй праці основні напрями дистанційного навчання мистецьких закладів освіти. Реалії сьогодення засвідчили, що гнучка й усвідомлена адаптація освітніх процесів до умов дистанційного формату комунікації дозволяє зберігати належний рівень ефективності професійної підготовки майбутніх музикантів у закладах вищої освіти [5]. Б. Кишакевич, С. Кишакевич та Г. Стець зауважили, що сьогодні доступна широка палітра цифрових інструментів і ресурсів: від онлайн-уроків та інтерактивних посібників до програм для створення музики та платформ для спілкування. Це зумовлює необхідність перегляду підходів до викладання музики, акцентуючи на інтеграції технологій і підвищенні якості музичної освіти. Особливі трансформації в методиці музичного навчання, на думку авторів, очікуються завдяки впровадженню програм, що базуються на використанні штучного інтелекту [6]. Загалом питання інтеграції інноваційних технологій та їхнього ефективного використання в навчанні музикантів потребує подальшого дослідження задля визначення оптимальних підходів, які б забезпечували високий рівень професійної підготовки.

Відповідно, *метою статті* є обґрунтування доцільності використання інноваційних артпедагогічних технологій у процесі підготовки здобувачів вищої музичної освіти до виступів перед аудиторією, а також аналіз їхнього впливу на розвиток у них творчих, комунікативних і професійних компетентностей.

Завдання статті:

- 1) схарактеризувати сутність та особливості артпедагогічних технологій;
- 2) дослідити вплив артпедагогічних технологій на розвиток творчих, комунікативних та виконавських навичок майбутніх музикантів;

3) обґрунтувати переваги застосування цих технологій у процесі підготовки до публічних виступів.

Матеріали та методи

У процесі дослідження особливостей використання інноваційних артпедагогічних технологій у навчанні здобувачів музичної освіти було використано загальнонаукові методи, зокрема аналіз наукових джерел для збору теоретичної бази, синтез, порівняння та узагальнення. Метод синтезу використовувався для поєднання різних наукових підходів і теоретичних концепцій, що стосуються артпедагогіки, інноваційних технологій та музичної освіти. За допомогою методу синтезу було об'єднано окремі положення різних джерел і напрямів, що дозволило сформулювати цілісну картину застосування інноваційних методів у підготовці музикантів. Метод порівняння було застосовано для виокремлення найбільш ефективних стратегій навчання, що поєднують сучасні технології й традиційні методи. За допомогою узагальнення було сформульовано загальні висновки про ефективність використання інноваційних артпедагогічних технологій у навчанні здобувачів музичної освіти.

Результати

Упродовж багатьох років педагоги припускали, що мистецтво є невіддільною частиною навчання як метод виховання почуттів і розвитку уяви. У контексті підготовки майбутніх музикантів мистецькі підходи набувають особливого значення, оскільки саме вони сприяють формуванню емоційної стійкості, творчої уяви та комунікативних навичок, необхідних для успішних публічних виступів. Виступ музиканта на сцені є, з одного боку, емоційно насиченим і фізично затратним моментом, що супроводжується динамічними коливаннями, а з іншого – контрольованою діяльністю як публіки, так і самого виконавця. У цьому контексті музикант постає перед певними викликами: йому необхідно виразно та зрозуміло передати свій внутрішній емоційний стан з усіма його підйомами та спадами, одночасно зберігаючи контроль над власною діяльністю, щоб уникнути поглинання емоціями, що може призвести до втрати контакту з аудиторією та зниження якості виконання.

Підготовка музикантів до публічних виступів повинна базуватися на комплексному аналізі та принципах вольового контролю за сценічним хвилюванням. Важливим аспектом є формування в здобувачів музичної освіти сценічної культури. Методична підготовка викладачами музикантів-початківців до виступу передбачає ознайомлення з особливостями діяльності артиста-виконавця, що сприяє поступовому розвитку здатності до концентрації та стійкості перед психоемоційними труднощами [7]. Налаштуватися на виступ, опанувати сценічне хвилювання й продемонструвати найкращий результат студентам-музикантам може допомогти комплексна підготовка, що включає методи релаксації, психологічної підтримки, а також регулярні репетиції перед аудиторією. Музиканти часто переживають значні фізичні та психологічні навантаження, тому здоров'язбережувальна компетентність є для них життєво необхідною. Здоровий психоемоційний стан є необхідним для музикантів, оскільки він допомагає ефективно долати тривогу перед виступами, справлятися зі стресом і витримувати фізичні навантаження, пов'язані з грою на різних інструментах [8]. Артпедагогічні технології можуть допомогти в розвитку емоційної стабільності здобувачів освіти, що є важливим для публічних виступів.

Інноваційні артпедагогічні технології дозволяють інтегрувати різні види мистецтва, такі як музика, театр, перформанс, в освітній процес, забезпечуючи гармонійний розвиток особистості та професійної майстерності. Артпедагогіка є напрямом педагогічної науки, який досліджує особливості інтегративного впливу

різних видів мистецької діяльності та форм творчого самовираження на систему соціальних зв'язків і ставлення особистості. Одним із важливих завдань артпедагогіки є сприяння адаптації особистості в суспільстві через самопізнання, самовизначення та самореалізацію, що досягається як через ознайомлення з творчими здобутками людства, так і шляхом створення власних творчих проєктів.

Основні функції артпедагогіки представлені на рис. 1.

Рис. 1. Основні функції артпедагогіки

Джерело: створено автором за [3]

Артпедагогічні технології спрямовані на розв'язання таких завдань в освітньому процесі:

- 1) сприяння розвитку та активації основних психічних процесів, таких як сприйняття, увага, пам'ять, мислення та уява, як у викладача, так і в здобувача вищої освіти;
- 2) збір та аналіз індивідуальних даних здобувачів для діагностики й подальшої інтерпретації;
- 3) забезпечення ефективного контакту між усіма учасниками освітнього процесу шляхом створення сприятливих умов для творчого діалогу;
- 4) розвиток рефлексивної культури;
- 5) підтримка цілісності особистості здобувача вищої освіти [9].

Основою артпедагогічних технологій є певні принципи, які не лише формують професійні навички, але й підтримують емоційний і психологічний стан здобувачів вищої освіти (рис. 2).

1. Принцип самовираження й спонтанності

Виконання музичних творів – акт творчого самовираження, який є унікальним для кожного здобувача освіти. Цей принцип дозволяє майбутнім музикантам вільно розкривати свій внутрішній світ, що робить їхнє виконання емоційно насиченим та автентичним

2. Принцип унікальності

Підготовка музикантів потребує створення середовища, де кожен здобувач вищої освіти може відчувати себе впевнено та гармонійно. Через виконання творчих завдань, спрямованих на вираження індивідуальних почуттів та ідей, майбутні музиканти розвивають індивідуальність і відкривають нові способи передачі емоцій через музику

3. Принцип співтворчості

Групова робота, наприклад, у грі в ансамблях або оркестрах, є необхідним аспектом підготовки музикантів. Спільна творчість дозволяє здобувачам музичної освіти виявляти свою індивідуальність, одночасно навчаючись взаємодії з іншими

Рис. 2. Принципи артпедагогіки

Джерело: власна розробка автора

Сьогодні, в умовах різноманітних непередбачуваних подій, глобальних трансформацій та воєнних конфліктів, можливості підтримувати очну форму навчання суттєво обмежені. Дистанційне навчання є новим освітнім досвідом для України, який з'явився у відповідь на виклики, зумовлені пандемією. Ця форма організації освітнього процесу базується переважно на самостійній роботі здобувачів освіти [5], для яких дистанційне навчання відкриває нові можливості для творчої самореалізації. Проте це також ставить певні виклики перед викладачами та студентами, зокрема, щодо підтримки та розвитку їхніх творчих здібностей. Особливої уваги набуває розробка та впровадження електронних освітніх ресурсів, навчально-методичних програм, електронних підручників і посібників, а також використання спеціалізованого забезпечення мистецького спрямування. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології є ефективним інструментом підготовки студентів-музикантів до виступів перед аудиторією в умовах дистанційного навчання.

Артпедагогічний підхід гармонійно адаптується до онлайн-формату освіти, оскільки лекційні матеріали та мистецький контент можна переглядати асинхронно, забезпечуючи поєднання очного та дистанційного навчання. Синхронний формат забезпечує взаємодію між здобувачами освіти, які одночасно перебувають в освітньому онлайн-середовищі та спілкуються через аудіо- або відеоконференції. Заняття проводяться в режимі реального часу, але із застосуванням цифрових платформ. Натомість асинхронний формат дозволяє працювати за індивідуальним розкладом і у власному темпі. Викладачі можуть розміщувати на спеціальних платформах лекційні матеріали, ресурси, зокрема фільми, зразки живопису й музичних творів, а також інструменти оцінювання, такі як форуми для обговорень, що дозволяє здобувачам вищої освіти отримувати доступ до контенту й опрацьовувати його в зручний для себе час [10].

Програмне забезпечення для дистанційного навчання здобувачів вищої музичної освіти можна класифікувати на три групи: для візуалізації, аудіоредагування та нотної редакції. Серед програм для візуалізації популярними є Zoom, Google Meet, Skype та Viber, які дозволяють проводити відеоконференції та обмінюватися різними типами файлів.

Особливістю викладання музичних дисциплін у дистанційному форматі на платформах MOODLE, Zoom, Google Meet є те, що через відсутність у частини здобувачів освіти музичних інструментів для виконання певних пісенних чи музичних творів виникають труднощі з художньо-педагогічним аналізом композицій, відтворенням мелодійних та ритмічних структур. Це ускладнює слухове уявлення та практичну діяльність, зокрема виконання пісні чи диригування музичного твору, що уповільнює засвоєння теоретичних знань і формування практичних умінь та навичок. Подібні виклики змушують викладачів шукати альтернативні освітні технології із застосуванням інформаційних технологій для викладання музичних дисциплін. Так, на практичних заняттях із дисциплін інструментально-виконавського циклу в закладі вищої освіти можуть застосовуватися такі комп'ютерні програми, як Simply Piano, Flowkey, Piano Marvel, Chordana Play тощо. Вони орієнтовані на музикантів-початківців та допомагають здобувачам вищої освіти вдосконалювати навички гри на музичних інструментах під час самостійного опрацювання музичних творів. Ці програми можуть бути використані в поєднанні з грою на інструменті, що дозволить ідентифікувати виконувані звуки та коригувати помилки. Досить ефективним у підготовці майбутніх музикантів, а також викладачів музичного мистецтва в умовах дистанційного навчання, є використання нотного редактора Finale, який забезпечує компенсування музичного інструменту (за його відсутності), виконує роль тренажера для вдосконалення чистоти інтонування, надає можливість транспонувати пісенно-музичний репертуар (з аудіосупроводом) у зручну теситуру, сприяє подоланню страху та невпевненості під час представлення пісенно-музичного матеріалу аудиторії.

Концертно-виконавча діяльність вважається основною в процесі виховання музиканта, оскільки вона є цільовою й визначає сенс підготовки до виступу, де й виявляється професійна специфіка. Особливу увагу під час підготовки майбутніх музикантів необхідно приділяти формуванню сценічної культури. Суттєвим фактором у формуванні навичок сценічної культури може бути вміння виявляти когнітивні резерви виконавської підготовки, які сприяють покращеній перцепції й передачі емоційного та технічного змісту виступу. Для цього можна звернутися до таких типів дистанційної роботи, як запис з першого разу, що передбачає обов'язкову рефлексію як здобувача освіти, так і викладача. Важливо донести музиканту необхідність виконати твір без переробок для запису, що сприяє концентрації на виконанні у «концертному» форматі, а не на пошуку ідеального варіанта. Альтернативним методом є виконання твору в прямому онлайн-ефірі, що дозволяє зберегти відчуття реального виступу [11].

Залучення майбутніх музикантів до створення мультимедійних самопрезентацій є ефективним підходом для стимулювання їх до аналізу та демонстрації власного професійно-творчого потенціалу. Такі проекти, що містять текст, графіку, відео та звуковий супровід, дозволяють здобувачам вищої освіти максимально розкрити свої творчі та художньо-освітні здібності, передати емоційність, а також розвивати навички комунікації та самовираження в професійній сфері. Для створення мультимедійних презентацій використовуються різні програми, найпоширеніші з яких схарактеризовано в табл. 1.

Таблиця 1

Інструменти для створення мультимедійних презентацій

Інструмент	Характеристика
Microsoft PowerPoint	Цей сервіс забезпечує створення стильних інтерактивних презентацій із використанням широкого спектра інструментів для редагування, різноманітних шаблонів, фонів і шрифтів. Програма дозволяє додавати відео, аудіо, таблиці та графіки

LibreOffice Impress	Є спрощеною альтернативою PowerPoint і надає можливість створювати якісні презентації, зберігаючи професійний рівень виконання
Google Slides	Інструмент, який дозволяє організовувати спільну роботу над презентацією в режимі реального часу. Користувачі можуть вносити зміни до слайдів одночасно, а всі правки фіксуються в спеціальному журналі
Prezi	Забезпечує створення інтерактивних презентацій із нестандартним підходом до структури. Замість традиційних слайдів презентація має вигляд однієї великої карти, на якій розміщуються текст, відео, зображення та інші елементи. Під час демонстрації зображення рухається між різними ділянками карти, а необхідні області збільшуються за допомогою ефектів
Canva	Є зручним інструментом для створення презентацій із доступом до великої колекції готових фонів, графічних елементів, шрифтів, а також можливістю додавати музику й відео

Джерело: створено автором за [12]

У процесі створення мультимедійних проєктів здобувачі музичної освіти можуть також працювати в групах, і, відповідно, обмінюватися ідеями, розподіляти завдання, узгоджувати творчі рішення та враховувати думки інших, що є важливим для розвитку соціальних навичок і емоційного інтелекту. Спільна творчість здобувачів вищої освіти є важливим інструментом у розвитку їхньої здатності ідентифікувати себе з іншими, розуміти їхні мотиви, установки та емоційні стани. Це сприяє формуванню соціально-психологічної компетентності, яка є однією з ключових якостей сучасних фахівців і важливим елементом професійної підготовки музикантів. Для ефективного розвитку соціального інтелекту доцільно впроваджувати артпедагогічні методи, орієнтовані на групову роботу. До таких засобів належать організація можливостей для вільного спілкування між учасниками, що реалізується через спільне навчання та участь у творчих проєктах. Подібна діяльність не лише сприяє обміну ідеями та емоціями, але й формує навички взаємодії, необхідні для успішної роботи в команді, допомагає долати емоційні бар'єри, посилює їхню впевненість.

На сучасному етапі розвитку музичної освіти активно впроваджуються різноманітні цифрові інструменти, серед яких особливу популярність набувають технології штучного інтелекту (далі – ШІ) та віртуальної реальності (далі – VR). До найбільш поширених платформ, що використовують ШІ, належать Yousician, Melodics, Zenph та The Music Room. Вони не лише підвищують доступність та інтерактивність навчання музики, але й сприяють урізноманітненню та демократизації освітнього процесу, надаючи додаткових ресурсів і підтримки музикантам різного рівня підготовки. Технології VR відіграють важливу роль у створенні нових форматів концертних заходів і покращенні умов для прослуховування музики. Вони дають змогу шанувальникам відчувати неперевершену близькість до атмосфери живого виступу. VR також стає важливим елементом у навчанні здобувачів музичної освіти завдяки можливості забезпечення повного занурення в імерсивний досвід – створення вражень та активностей, які максимально наближають до реального або симульованого середовища. Це дозволяє майбутнім музикантам відчувати себе так, ніби вони перебувають у справжній концертній залі, студії звукозапису чи іншому музичному просторі [6]. Найпопулярніші програми VR, що використовуються в музичній сфері та освіті представлені в табл. 2.

Програми VR, що використовуються в музичній сфері

Програма	Опис
TheWaveVR	Платформа, що дозволяє користувачам створювати та відвідувати віртуальні концерти, пропонуючи не лише перегляд виступів, але й інтерактивну взаємодію з оточенням та іншими користувачами
VRChat	Платформа для створення віртуальних просторів користувачів, де можна організовувати музичні заходи та концерти
SoundStage	Програмне забезпечення, яке дає можливість створювати власні музичні студії у віртуальному просторі, пропонуючи широкий вибір інструментів та обладнання для запису й аранжування
Virtuoso	Програмне забезпечення для гри на віртуальних інструментах у VR, яке підходить як для новачків, так і для досвідчених музикантів
MelodyVR	Сервіс, орієнтований на трансляцію живих музичних виступів у VR, що дає змогу користувачам «перебувати» на концертах у будь-якому місці світу
MuseScore VR	Платформа для перегляду та відтворення нот у віртуальному просторі, яка стане корисною для навчання та аранжування

Джерело: створено автором за [6].

Усі ці платформи відіграють важливу роль у підготовці здобувачів музичної освіти до виступів завдяки можливості виконання твору перед віртуальною аудиторією, що сприяє подоланню сценічного хвилювання та формуванню впевненості, участі у віртуальних музичних заходах, що допомагає адаптуватися до атмосфери живих виступів, вдосконалити навички читання нот та роботи з музичними текстами.

Важливим аспектом підготовки майбутніх музикантів до публічних виступів є подолання естрадного хвилювання, яке властиве всім без винятку артистам. Один із простих і дієвих способів його зменшення полягає в регулярних виступах перед аудиторією. Метод обігравання музичного твору в процесі підготовки до концерту сприяє формуванню виконавської стійкості музиканта. Його сутність полягає в максимально можливій кількості виступів та репетицій концертної програми перед слухачами. Такі виступи рекомендується починати з невеликих аудиторій, що складають 2-3 особи (наприклад, групи здобувачів освіти, батьків, друзів або сусідів), поступово збільшуючи кількість слухачів. Це дозволяє музикантам адаптуватися до різних умов публічних виступів і розвивати впевненість у своїх виконавських навичках [1].

Перфоманс є ще одним видом артпедагогічних технологій, що виступає формою образотворчого мистецтва, де художні образи проявляються через динаміку та рухливість. Його складно назвати виставою, адже основою перфомансу є співтворчість режисера (педагога) та виконавців (здобувачів освіти). Увага глядачів зосереджується на образах, створених творчим колективом. Сьогодні перфоманс активно використовується під час масових заходів для популяризації результатів людської діяльності, таких як нові книги чи відкриття виставок, а також у межах творчих конкурсів. У контексті підготовки студентів-музикантів до виступів перед аудиторією

перфоманс є ефективним інструментом для розвитку їхньої артистичності, комунікативних навичок та вміння взаємодіяти з публікою. Такий підхід дає змогу майбутнім музикантам відчувати себе частиною творчого процесу, розкрити свій потенціал через інтерактивні форми самовираження та створення динамічних художніх образів.

Ефективним методом підготовки музиканта до естрадного виступу є метод повільної й тихої гри. Цей прийом дозволяє виконавцю зосередитися на внутрішніх аспектах музики, таких як лади, ритми та дихання. Завдяки цьому музикант розвиває природні рухи рук та чутливість до найтонших нюансів твору [13]. Такий підхід допомагає подолати внутрішню напругу та сконцентруватися на музичному образі, а не на власній особистості.

Виконання концертної програми перед уявною аудиторією може стати корисною практикою для виконавців-початківців. Для цього рекомендується розставити стільці або інші предмети, які символізують слухачів. Особливістю цього методу є те, що майбутній музикант має виконати твір повністю від початку до кінця, попри можливі помилки чи неточності. Такий підхід дозволяє здобувачу вищої освіти оцінити, наскільки хвилювання вплинуло на якість виконання, а також перевірити, чи вдалося реалізувати всі заплановані виконавські завдання. Регулярні репетиції з уявною аудиторією допомагають поступово зменшити рівень хвилювання та підвищити впевненість музиканта у своїх силах.

Важливим для ефектних публічних виступів музиканта є впевненість у собі та наявність відповідних естетично-моральних переконань. У цьому контексті варто розглянути артпедагогічні технології, що включають елементи хореографії й передбачають виконання активних рухових вправ, використання вербальних методів для вивільнення емоцій та опанування різних хореографічних технік. Вони сприяють усвідомленню фізичного стану, неусвідомлених потреб і конфліктів, допомагають налагоджувати групову взаємодію та контакт, а також розвивають самосвідомість і самопізнання. Заняття з хореографічними елементами сприяють гармонії, оскільки рух однієї частини впливає на все тіло, що дозволяє відчувати себе цілісно, навчитися взаємодіяти через невербальні форми комунікації та покращити соціальну взаємодію [14, с. 121].

Інтерактивні ігри з використанням артпедагогічних засобів мають важливе значення в підготовці студентів-музикантів до виступів перед аудиторією, оскільки сприяють розвитку емоційної стійкості, самоусвідомлення та навичок взаємодії. Основне завдання педагога, який використовує інтерактивні методи навчання, полягає в тому, щоб сприяти активному залученню здобувачів в освітній процес. Це передбачає створення атмосфери, у якій всі почувають себе комфортно, висловлюючи свої думки, обмінюючись досвідом та співпрацюючи. Педагог виступає в ролі фасилітатора, який спрямовує дискусію, підтримує різноманітність поглядів та допомагає здобувачам вищої освіти пов'язати теоретичні знання з реальними життєвими ситуаціями. До інтерактивних методів навчання належать такі, що заохочують до активної участі в освітньому процесі. Це можуть бути різноманітні форми роботи: від «мозкового штурму» та групової дискусії до розробки проєктів та рольових ігор [15]. Прикладом інтерактивної діяльності може бути гра «Будь успішним!», яка допомагає здобувачам вищої освіти візуалізувати свої професійні та навчальні досягнення. Уявляючи себе успішними, студенти розвивають позитивне мислення, підвищують мотивацію та впевненість у своїх здібностях. Це особливо важливо для майбутніх музикантів, які готуються до публічних виступів, адже позитивна візуалізація сприяє подоланню сценічного хвилювання та покращує якість виконання. Ще одним прикладом є гра «Якби годинник заговорив», яка сприяє формуванню навичок саморефлексії, емоційного

налаштування та позитивного мислення, що є основними елементами в процесі підготовки до успішних виступів перед аудиторією.

Щодо практичних інтерактивних методів, що застосовуються під час підготовки майбутніх музикантів, цікавим є досвід онлайн-занять відомого київського вокального коуча, композиторки, виконавиці та методистки Вікторії Зотової, яка працює в музичній школі при Академії сучасної освіти А+ у Києві [16]. У своїй авторській методиці навчання вона активно використовує інтерактивні технології, що робить її онлайн-заняття інтенсивними та високоефективними. В основі роботи Вікторії Зотової лежить альтернативна інтенсивна методика EVT (Estill Voice Training) доктора Джо Естілл, яка ґрунтується на наукових дослідженнях і сприяє оптимізації освітнього процесу, його структурованості, а також розвитку креативності та комунікативних навичок здобувачів освіти, зокрема здатності приймати нестандартні самостійні рішення. Ця методика орієнтована на інтеграцію знань і навичок із різних творчих дисциплін, таких як акторська майстерність, мистецтвознавство, хореографія, режисура, що є важливими елементами успішних публічних виступів майбутніх музикантів.

Важливим інструментом професійного саморозвитку студентів-музикантів є участь в онлайн-семінарах, вебінарах, конференціях, творчих музичних конкурсах і фестивалях. Це надає можливість ознайомитися з сучасними технологіями та методиками навчання, здобути досвід комунікації, а також проявити свої творчі здібності й підвищити рівень музично-виконавської майстерності. Сьогодні онлайн-формат має значну перевагу завдяки своїй доступності, адже здобувачі вищої освіти можуть брати участь у заходах незалежно від свого місця перебування, навіть з іншого міста чи країни [17]. До того ж це сприяє кращій організації часу, дозволяючи поєднувати участь у подіях із навчальними завданнями та зосереджуватися на освітньому процесі.

Висновки

Отже, навчання з використанням артпедагогічних технологій стимулює здобувачів вищої освіти до духовного розвитку, формує естетично-моральні переконання й сприяє розвитку мистецьких компетенцій. Особливістю цих технологій є акцент на використанні мистецтва для формування основних компетентностей, таких як креативність, комунікація, критичне мислення та емоційна виразність. Використання артпедагогічних технологій має значний вплив на розвиток творчих, комунікативних та виконавських навичок здобувачів музичної освіти. Виконавські навички майбутніх музикантів можуть значно покращуватися завдяки застосуванню таких інновацій, як цифрові програми й платформи для онлайн-репетицій та відеозв'язку, інструменти на основі штучного інтелекту та віртуальної реальності, інструменти для створення мультимедійних презентацій. Їх упровадження в освітній процес надає здобувачам можливість постійно вдосконалювати техніку виконання та адаптуватися до різних умов публічного виступу.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо більш детальне вивчення впливу артпедагогічних технологій на розвиток емоційної стабільності та психоемоційного стану здобувачів музичної освіти, що може сприяти зменшенню стресу під час публічних виступів і підвищенню їхньої загальної професійної готовності.

Список використаних джерел

1. Міщанчук В. М. Сучасні методи подолання естрадного хвилювання майбутніми вчителями музичного мистецтва під час публічного виступу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. № 195. С. 101–106. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-195-101-106> (дата звернення : 10.10.2024).

2. Art pedagogy as a means for development of educational motivation of students–future teachers / I. E. Yarmakeev et al. *Revista on line de Política e Gestão Educacional*. 2021. № 25. P. 387–397. DOI : 10.22633/rpge.v25iesp.1.14975
3. Сорока О. В. Категоріальне розмежування понять «арт-терапія» і «арт-педагогіка». *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2013. № 35. С. 459–465. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/3338> (дата звернення : 10.10.2024).
4. Коваль Т., Демченко О., Граб О. Особливості використання арт-технологій в практиці роботи з молодшими школярами. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 2(16). С. 314–326. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/download/3674/3694> (дата звернення: 10.10.2024).
5. Онищук В. І., Сметана О. П. Удосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів у форматі дистанційного навчання. *Мистецька освіта та розвиток творчої особистості*. 2023. № 1. С. 34–38. URL: <https://doi.org/10.32782/ART/2023-1-7> (дата звернення : 10.10.2024).
6. Кишакевич Б. Ю., Кишакевич С. В., Стець Г. В. Сучасні тенденції цифровізації музичної освіти. *Академічні візії*. 2024. № 27. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/888/822> (дата звернення: 10.10.2024).
7. Цепух І. Психологічні особливості підготовки студента-піаніста до публічного виступу. *Музичне мистецтво і культура*. 2022. № 2(34). С. 154–165. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.31723/2524-0447-2022-34-2-13> (дата звернення : 10.10.2024).
8. Historical Retrospective of the Development of Scientific Approaches to Health-Saving Activity in Society / M. Diachenko-Bohun et al. *International Journal of Applied Exercise Physiology*. 2020. № 9(1). P. 31–38. URL: <http://repozytorium.umk.pl/handle/item/6244> (дата звернення: 10.10.2024).
9. Шульженко О. С. Ефективність використання засобу арт-педагогіки в закладах вищої освіти. *Молодий вчений*. 2019. № 8(72). С. 260–263. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-8-72-55> (дата звернення : 10.10.2024).
10. Hunter L., Frawley E. Engaging Students Using an Arts-Based Pedagogy: Teaching and Learning Sociological Theory through Film, Art, and Music. *Teaching Sociology*. 2022. № 51(1). URL: <https://doi.org/10.1177/0092055x221096657> (дата звернення : 10.10.2024).
11. Куришев Є. Формування навичок сценічної культури під час дистанційної форми навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. № 1(53). С. 343–347. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/53-1-50> (дата звернення : 10.10.2024).
12. Доценко С., Чжан І. Мультимедійні технології в музичному вихованні дітей дошкільного віку. *New Collegium*. 2023. № 3(111). С. 107–113. DOI: 10.30837/nc.2023.3.107 (дата звернення : 10.10.2024).
13. Кириченко Ю. М., Кириченко О. А. Сценічне хвилювання: причини виникнення і способи подолання. *Вісник Закарпатської академії мистецтв*. 2019. № 13. С. 202–207. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/8115/2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення : 10.10.2024).
14. Тадеуш О. М. Арт-педагогіка як поліфункціональна технологія навчання, виховання та розвитку особистості. *Наукові записки*. 2018. № 170. С. 118–122. URL: <https://cusu.edu.ua/images/download-files/naukovi-zapysky/170/27.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).
15. Кулікова С. В. Використання інтерактивних технологій в процесі розвитку професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Наукові*

записки. 2021. № 195. С. 81–86. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-195-81-86> (дата звернення: 10.10.2024).

16. Зотова В. Інтерактивний аспект сучасної вокальної освіти вчителів на прикладі методу EVT. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*. 2019. № 11. С. 214–224. URL: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.11.2019.197234> (дата звернення : 10.10.2024).

17. Білецька М., Підварко Т. Професійний саморозвиток майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. № 1(63). С. 221–225. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/63-1-34> (дата звернення : 10.10.2024).